

ACTIVITATS

Un anys més l'INSTITUT D'ESTUDIS EMPORDANESOS segueix en la línia d'aportar la seva modesta però eficient col·laboració a la vida cultural empordanesa. Un any, aquest darrer, que podria servir-nos per fer una recapitulació del seu llegat en el transcurs de la seva llarga existència, de manera especial en quant al contingut de l'obra que pot considerar-se primordial dintre el ventall d'activitats desenvolupades: ens referim a la publicació de vint volums els «Annals». Com es pot veure, aquest darrer, que correspon al nombre vint-i-un de la sèrie, inclou uns índexs, força complets, doncs comprenen tant una relació d'autors com de matèries, abraçant tots els treballs publicats des dels seus orígens fins els «Annals» número vint inclusiu. És precisament per commemorar l'arribada a aquella xifra, no freqüent en les publicacions d'aquesta mena, generalment de vida efímera, que la Redacció s'ha decidit al mencionat pas. Més, que cap explicació o panegíric sobre el paper que a jugat el nostre INSTITUT en el darrer quart de segle, és doncs aquest índex el que pot oferir la resposta precisa i puntual.

Respecte als darrers «Annals», corresponents a l'any 1987, apareixen com un dens volum d'unes 430 pàgines, dividit en les habituals seccions temàtiques. Dintre l'apartat de Ciències es troben dos interessants treballs: un «Catàleg dels vertebrats dels estanys de la Jonquera», de Joan Budó i Ricart, i l'altre dels coneguts col·laboradors dintre aquesta secció, Josep Peñuelas i Jordi Catalan, sobre «El riu Fluvià com introducció a la vegetació aquàtica d'aigua dolça». La secció d'Història comença amb les «Notes i documents per a la història de les Escaules al segle XIII», de Mª Josepa Arnall, una altra de les veteranes dels darrers Annals, on s'aplega i es comenta un notable fons documental referent a una època poc estudiada del nostre passat local. L'extens treball d'Antoni Egea, que ve a continuació, —«Figueres i la seva evolució urbana durant el Vell Règim (segles XVI, XVII, XVIII)»— constitueix una sòlida monografia sobre l'evolució urbana de la nostra ciutat en un període fins ara més aviat descuidat, doncs els nostres historiadors han preferit temps més recents, centrats sobretot en el segle dinovè. Segueix l'anàlisi i transcripció d'un inventari de l'Arxiu municipal de Castelló d'Empúries, que fa Albert Compte, fons inestimable no sols per l'extraordinària riquesa de contingut sinó per l'antiguitat dels seus documents, alguns del segle XIII, però que desaparegué quasi totalment, probablement durant la Guerra Gran. La secció es clou amb l'article de Marià Baig, que ens exposa la fundació de l'actual vila de Sant Miquel de Colera, una de les obres més característiques de colonització interior portades a cap a Catalunya, durant el segle XVIII. L'apartat sobre Arqueologia conté dos articles de gran categoria intel·lectual. El primer, l'autor del qual és el professor José Eugenio Borao, és un tema nou a l'Empordà i tracta de les possibles centuriacions o repartiments de terres que portaven a cap els romans en ocupar un país. El segon, degut a l'equip d'historiadors i arqueòlegs que encapçala Joan Badia, apareix com un exhaustiu estudi monogràfic sobre una cista i una església annexa alt-medievals de la zona de transició entre l'Empordà i l'altra Garrotxa. El volum s'acaba amb les també habituals seccions de «Llibres», on es ressenya el material bibliogràfic de temes empordanesos publicada recentment, «Activitats» de l'Institut d'Estudis Empordanesos i el Centre filial del Baix Fluvià, i la «Crònica cultural» de l'any a la comarca, sobretot a Figueres.

Les relacions del nostre INSTITUT amb el Centre d'Estudis del Baix Fluvià, mencionat suara, i quines múltiples activitats poden veure's a continuació de les nostres, a més de les constants preses de contacte amb motiu de dits actes o de les reunions preceptives del nostre Institut –de la Junta del qual forma part, com és sabut un vocal en representació del Centre– s'han vist afermades primer per la reunió conjunta, que tingué lloc el dia 14 de març de 1987, entre les juntes directives de les dues entitats a Torroella de Fluvià, en el local social del Centre. Després de la presentació de l'acte pel president d'aquest darrer, Sr. Josep Armengol, el secretari, Sr. Josep Mª Ripoll llegí l'ordre del dia que, a continuació fou debatut pels membres de les dues institucions culturals de l'Alt Empordà. Un dels temes de més interès fou la proposta de demanar ajuda econòmica a la Diputació de Girona o a la Generalitat per la confecció d'un inventari de l'interessant i original museu d'eines de pagès que alberga el Centre. La necessitat de dit inventari –primer pas per confeccionar més tard el corresponent catàleg– és òbvيا tenint en compte la quantitat i varietat de material exposat que, cada vegada més, donada la ràpida transformació agropecuària que ha experimentat la nostra comarca, requereix l'adequada i pertinent explicació sobre el seu origen, història i utilització. El president de l'Institut d'Estudis Empordanesos, Sr. Ramon Guardiola, en nom de dita entitat elogià la vitalitat i meritòria tasca portada a cap pel Centre d'Estudis del Baix Fluvià, essent contestat pel vice-president d'aquest darrer Sr. Carles Ripoll.

En ocasió de la vinguda anual a l'Empordà del nostre president honorari, Sr. Frederic Marés, es programaren diferents actes, junt amb l'Ajuntament de Figueres, entre els quals no podia mancar l'acostumada visita al Museu de l'Empordà –que tant deu al Sr. Marés– que serví d'ocasió per una reunió extraordinària de la Junta de l'INSTITUT. Altres actes foren la visita a la casa-museu del Sr. Hans Heinert, cònsul honorari d'Alemanya, situada a Darnius i la reunió amb la Junta i alguns socis del Centre d'Estudis del Baix Fluvià, a Torroella de Fluvià. Aquesta reunió serví una vegada més per posar de manifest la importància del museu d'eines de pagès i reafirmar la necessitat urgent de la confecció del corresponent inventari. D'aquesta reunió s'aixecà la corresponent acta conjunta, una mostra més de les immillorables relacions entre els dos centres culturals. Com a final de la diada es visità l'interessantíssima col·lecció cinematogràfica del Sr. Tomàs Malloll, probablement una de les millors del país, digne de convertir-se en museu quan se li donin les gudes oportunitats.

Dintre aquesta faceta de les relacions de l'INSTITUT D'ESTUDIS EMPORDANESOS amb altres entitats culturals, cal mencionar la continuació de la presència de dos dels seus membres, el vice-president Sr. Albert Compte i el tesorer Sr. Joan Domènec, com a representants de les entitats d'estudi i recerca, en el Consell de Cultura de la ciutat de Figueres, presència que ha permès no solament donar més protagonisme al nostre Institut, sinó estar presents en la majoria de decisions que afecten la vida cultural figuerenca.

Respecte als actes corporatius, és a dir, corresponents a l'existència de l'INSTITUT com entitat de dret públic, hem de mencinbar primer aquelles que tenen llur origen en la vinculació al Patronat Eiximenis, de la Diputació de Girona, de manera especial al ple del Consell celebrat el dia 13 de juny de 1987 al Saló de Sessions de la mencionada Diputació. En representació de l'Institut assistiren a la sessió el tesorer Sr. Joan Domènec i el vocal Sr. Albert Gurt. Després d'aprovada l'acta de la sessió anterior es passà a exposar el pressupost de publicacions del Patronat corresponent a l'any 1987 que monta a 6.065.518

ptes., de les que ens en corresponen, com a subvenció per la publicació del número 20 dels «Annals», 646.600 ptes. Pel que fa a l'edició de les mencionades publicacions es fa constar expressament que per poder disfrutar de la subvenció corresponent a aquest any de 1987, cal tenir editades les obres abans del 31 de desembre de 1988. A continuació el secretari, Sr. Pere Freixes, es queixa que la majoria de pressupostos que aporten els Centres resulten excessivament costosos i que d'ara endavant dits centres haurien d'aportar més d'un pressupost —a poder ésser tres o bé, si aixó no és possible, la Permanent curarà d'aportar-ne d'altres. Una observació és que les publicacions han d'ésser dignes, però no luxoses. El darrer punt a discutir és l'elecció de cinc membres de la Permanent, per vacant de dits càrrecs a conseqüència de cessar el anteriors per haver transcorregut el temps reglamentari. Foren elegits Narcís Soler, per l'Institut d'Estudis Gironins, Francesc Grabulosa, pel Patronat d'Estudis Històrics d'Olot i Comarca; Sergi Bonet, pel col·legi Universitari de Girona, Josep Canal, per l'Associació Arqueològica de Girona, i Lluís Pallí, per l'Institut d'Estudis del Baix Empordà.

En quant als actes corporatius propis de la nostra entitat, comencen amb l'Assemblea general de socis que té lloc el 30 de desembre de 1986 les incidències més destacades de la qual foren: a) exposició per part del tesorero, Sr. Joan Domènec del moviment econòmic de l'any, reflexat en uns ingressos de 979.256 ptes. i unes despeses de 519.775, si bé manca pagar encara els Annals del dit any 1986; b) la relació de les activitats portades a cap per l'Institut durant l'any, explicades pel president Sr. Ramon Guardiola, entre elles l'augment de socis, l'estudi per la reforma dels Estatuts, el cicle de conferències d'enguany, etc.

A la reunió ordinària del 12 de febrer de 1987 s'acorda adherir-se a l'homenatge al pintor Martí Vives i es delega al secretari Sr. Josep Mª Bernils com a representant de l'Institut a la Comissió municipal que prepara una exposició sobre la guerra Civil a Figueres. A continuació el representant del Centre d'Estudis del Baix Fluvià invità a la Junta de l'Institut a una visita al seu local i al museu d'eines de pagès de Torroella de Fluvià. A proposta del tesorero Sr. Joan Domènec s'acorda estudiar un augment de la quota anual dels socis.

En la reunió del 17 de març es tracta del cicle anual de conferències, de la reforma dels Estatuts i de la necessitat d'intercanviar amb altres centres les nostres publicacions. També es fa, per part del tesorero Sr. Joan Domènec, una exposició de l'estat de comptes de l'Institut.

La sessió del 12 de maig té lloc sobretot per presentar el projecte d'Estatuts i estudiar un augment de la quota anual dels socis que, de 1.000 ptes. actuals podria passar a 1.200 o 1.500 ptes. Així mateix s'acorda demanar a la Diputació una beca de 75.000 ptes. a favor de Joaquim Caselles perquè faci l'inventari i el fitxer de les peces que han de constituir el futur Museu del Camp, a Torroella de Fluvià.

L'Assemblea extraordinària del 16 de juny es convoca per la presentació i aprovació, si s'escau dels nous Estatuts i l'augment de la quota dels socis a 1.500 ptes anuals. Tant l'una com l'altra de les dues proposicions són aprovades per l'Assemblea.

La sessió del 15 de setembre té lloc a la sala de la col·lecció Marés, del Museu de l'Empordà i en ocasió de la vinguda del nostre president honorari Sr. Frederic Marés, que la presideix, i amb l'assistència del soci d'honor Sr. Andreu Brugués. Es promou un ample canvi d'impressions sobre el present

i el futur de l'Institut així com del Museu de l'Empordà, debat que dona ocasió a suggerents aportacions entre altres, del Sr. Marés.

La darrera de les reunions corporatives fou l'Assemblea anual ordinària del 29 de desembre de 1987, a la Sala d'Actes del Museu de l'Empordà que s'inicia amb l'exposició feta pel president Sr. Guardiola de les activitats portades a cap durant l'any i els projectes pel curs futur. Sobre els Annals es fixen normes per l'entrega dels originals, que venen a completar les publicades l'any passat, senyalant-se com a data límit el 20 d'octubre de l'any de la publicació del volum. Seguidament el tesorero Sr. Joan Domènec presenta l'estat de comptes de l'entitat amb uns ingressos finals de 1.274.647 ptes. i unes despeses de 1.063.691. El punt de l'ordre del dia més important és la renovació per meitat de la Junta directiva de l'Institut; no havent-se presentat cap candidatura alternativa i malgrat manifestar tots els membres cessants llur desig d'ésser substituïts en el càrrec, són reelegits com a vice-president el Sr. Albert Compte, com a secretari el Sr. Josep Mª Bernils, com a tesorero el Sr. Joan Domènec i com a vocal el Sr. Francesc Quiroga. A continuació el President Sr. Ramon Guardiola proposa incorporar els socis Srs. Antoni Egea i Miquel Planas a la Comissió encarregada dels Annals. S'estableix també que en els propers Annals s'indiqui el domicili de l'entitat editora, puix molts dels socis ignoren aquest detall.

ACTIVITATS DEL «CENTRE D'ESTUDIS DEL BAIX FLUVIÀ» CURS 1987-88

1987

Dia 14 de març:

A la sala de juntes del Centre, reunió conjunta de la junta del Centre d'Estudis del Baix Fluvià amb la Junta de l'Institut d'Estudis Empordanesos. Després de la presentació per part del President, Joaquim Armengol, i de la lectura de l'ordre del dia per part del Secretari, Josep Mª Ripoll, i de l'aprovació de l'acta de la reunió anterior, el President de l'Institut d'Estudis Empordanesos, Sr. Ramon Guardiola, va elogiar el Centre d'Estudis del Baix Fluvià per haver organitzat tan bé aquesta reunió importantíssima per un canvi d'impressions molt necessari. Entre altres parlaments de diferents persones, va parlar el Vice-President, Carles Ripoll de les reunions que es fan de centres d'estudis de diferents llocs que hi solen assistir alguns membres del nostre Centre i es va donar compte de la importància que ens donen. Després de diferents parlaments es va aixecar la sessió.

Dia 18 de setembre:

Dinar a Figueres en honor a l'Excel·lentíssim Sr. Frederic Marés en els seus 94 anys. Era organitzat per l'Ajuntament de Figueres i l'Institut d'Estudis Empordanesos.

Dia 19 de setembre:

El Sr. Marés ens visita a Torroella de Fluvià amb la Junta de l'Institut d'Estudis Empordanesos. Varen visitar la Sala d'Exposicions i el Museu d'Eines de Pagès. Després d'una reunió a la Sala de Juntes, vàrem oferir un berenar als il·lustres visitants a l'antiga cuina del museu.

Dia 17 d'octubre:

Conferència del Sr. Lluís Folch i Camarassa, President de la Societat Catalana de Pedagogia, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, que va parlar sobre el tema «quan els fills se'ns fan grans».

Dia 28 de novembre:

Conferència pel professor de l'Escola d'Alta Muntanya, Xavier Pérez Gil, membre de l'expedició que va fer el cim de l'Everest el 1985. Projectió de diapositives de l'Everest i de la primera ascensió Nacional al cim de Thalay-Sagar, de 6.904 metres, de l'Himalaia, a l'Índia, l'agost del mateix any 1987. Aquesta vegada, la xerrada tingué lloc a la històrica casa pairal de Ca l'Isern de Montiró. Des d'aquest preciós recó empordanès, el Centre d'Estudis del Baix Fluvià va servir de pont amb el món apassionat de les eternes neus de l'Himalaia.

Dia 19 de desembre:

Conferència a càrrec de l'escriptor Ramon Folch i Camarassa sobre el tema «Josep Mª Folch i Torres vist pel seu fill». La figura de l'inoblidable literat que formà generacions senceres en la nostra llengua, presentada pel més competent i excepcional glosador: el seu propi fill.

Dia 30 de gener:

«Necessitat de la donació d'òrgans per a transplantaments» a càrrec de la Doctora Rosa Deulofeu, llicenciada en Medicina i Cirurgia. Especialista en Pediatria i Nefrologia. Coordinadora de transplantaments a Catalunya, del Departament de Sanitat de la Generalitat. Va il·lustrar la seva dissertació amb l'ajut d'un «Video». Encara que la Doctora no va voler donar xifres detallades, fins que no ho faci el conseller Laporte, és cert que Catalunya ha estat capdavantera en la utilització d'aquestes tècniques i en l'organització d'un servei coordinador. Primerament, en connexió amb d'altres centres hospitalaris de la resta d'Europa i ara també amb organitzacions similars que s'han anat constituint a la resta de l'Estat Espanyol. Segons dades que va aportar la Dra. Deulofeu, un 50 per cent de las donacions de cor i fetge que es fan a tot Espanya, provenen de Catalunya. A Catalunya s'han realitzat ja 253 trasplantaments de ronyó i 16 de fetge. Gairebé hi ha un miler de persones que esperen una oportunitat de viure perquè amb un organ nou, encara la vida és possible.

Dia 12 de març:

Conferència-Col·loqui sobre «La realitat fantàstica Fenòmens Paranormals». Pels Srs. Josep Mª Casas Huguet, advocat, membre de l'Associació d'Investigació Científica dels Fenòmens Paranormals, i Antoni Cerdà i Barberà, investigador i fundador de l'Associació de Quironàlisi. Amb diapositives.

Dia 3 de juliol:

Excursió a les coves prehistòriques de Serinyà, acompanyats pel Sr. Julià Maroto, arqueòlec i co-director de les excavacions de l'esmentat jaciment. Completarem la sortida amb la visita comentada al Museu Arqueològic Comarcal de Banyoles, on varem poder veure exposades les peces provinents de Serinyà així com d'altres troballes d'importància de la rodalia.

Dia 27 d'agost:

La inauguració de la 5ª Mostra de Col·leccionisme, organitzat pel Centre d'Estudis del Baix Fluvià, l'Ajuntament i la Comissió de Festes. La mostra fou, com sempre, molt concorreguda, variada i de gran bellesa plàstica, i tots els visitants varen poder comprovar sobre el terreny les excel·lències del col·leccionisme i la importància de practicar-lo en qualsevol de les seves vessants i de recuperar antigues peces, que d'altra manera es perdrien irremissiblement. Al final de l'acte, el Sr. Alcalde i la seva senyora posaren medalles als expositors de l'any passat.

A més de totes aquestes activitats, durant l'any, han visitat l'exposició de col·leccionisme i el Museu d'Eines de Pagès una trentena de col·legis que els hem acompanyat a alguns paisatges del poble i als pobles de Sant Tomàs, Sant Miquel, Sant Pere, als aiguamolls, etc.